Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Analiza rolului societății civile organizate în cadrul noului acord UE-Organizația statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (OSACP), inclusiv a situației acordurilor de parteneriat economic (APE) în acest context”

(aviz din proprie inițiativă)

(2022/C 443/04)

Raportor: **domnul Carlos TRINDADE**

Decizia Adunării Plenare	21.10.2021
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru relații externe
Data adoptării în secțiune	9.6.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	13.7.2022
Sesiunea plenară nr.	571
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	170/0/1

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) constată că Uniunea Europeană (UE) a instituit, de multă vreme, un cadru de valori și obiective care reglementează relațiile sale cu statele din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP), și anume: democrația, buna guvernanță și drepturile omului, creșterea durabilă favorabilă incluziunii și munca decentă, mobilitatea și migrația văzute ca oportunități, dezvoltarea umană, mediul și „unirea forțelor pe scena mondială în domenii de interes comun”. Având în vedere relațiile cu țările terțe învecinate, la aceste obiective se adaugă și securitatea.

1.2. CESE subscrie la acest cadru de valori și obiective pe baza căruia UE și-a desfășurat relațiile comerciale și de cooperare pentru dezvoltare, stabilite prin diferite acorduri internaționale încheiate cu statele ACP începând din 1960.

1.3. CESE sprijină noul acord în ansamblu și speră ca acesta să poată fi semnat rapid de către părți, pe care le felicită pentru eforturile considerabile depuse și pentru angajamentele importante asumate, având drept cadru de referință obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite.

1.4. În special, CESE propune insistent Comisiei ca arhitectura cooperării pentru dezvoltare care stă la baza noului acord și a acordurilor de parteneriat economic (APE) să facă obiectul unei reflecții aprofundate și al unor noi decizii, ținând seama de experiența pandemiei de COVID-19 (care ridică problema infrastructurii sanitare critice) și de consecințele geopolitice ale războiului din Ucraina (printre altele, în ce privește securitatea alimentară, prețul energiei și amenințările la adresa democrației). CESE subliniază că aceste două evenimente hotărâtoare de la nivel mondial, care au schimbat profund peisajul global, au creat necesitatea unor răspunsuri mai complexe și mai urgente în statele ACP, care necesită, la rândul lor, o cooperare internațională cu o natură diferită de cea actuală.

1.5. CESE salută recunoașterea în noul acord a importanței rolului organizațiilor societății civile și al partenerilor sociali și salută acceptarea acestei recunoașteri de către părțile semnatare.

1.6. CESE constată cu deosebită satisfacție că noul acord, atât în fundamentul său comun, cât și în fiecare dintre protocoalele regionale, menționează în mod repetat (deși în formulări diferite) importanța existenței unor mecanisme instituționale de participare, informare, audiere și consultare structurată a societății civile (mecanisme instituționale).

1.7. CESE subliniază că organizațiile societății civile/partenerii sociali dispun de propriile mecanisme de instituționalizare, în cadrul cărora își exprimă în mod oficial evaluările, propunerile și criticile. Este fundamental să existe astfel de mecanisme instituționale, cu reglementare juridică și activitate formală, indiferent de denumirea lor (comitete economice, sociale și culturale, consilii consultative, forumuri, platforme, rețele de organizații ale societății civile, conferințe permanente sau alte configurații), în cadrul cărora organizațiile societății civile (care practică dialogul civil) și partenerii sociali (care desfășoară dialogul social), să participe și să contribuie la dezbaterea din spațiul public și democratic. Oficializarea acestor mecanisme instituționale sporește reziliența societății, deoarece îi mobilizează pe cetățeni și stimulează viața democratică.

1.8. CESE observă că, în statele UE și ACP, realitatea organizațiilor societății civile, a partenerilor sociali și a mecanismelor instituționale este foarte diversă din cauza diferențelor economice, sociale, culturale și politice dintre regiuni, subregiuni și țări. În statele ACP, caracterul informal este o realitate imposibil de ignorat, care trebuie luată în considerare în activitatea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali și în punerea în aplicare și funcționarea mecanismelor instituționale; în caz contrar, populația, în ansamblu, nu va beneficia de rezultatele noului acord. CESE afirmă că este absolut necesar să se găsească soluții care să permită depășirea dificultăților existente, în special a celor legate de capacitarea tehnică și de sprijinul financiar pentru organizațiile societății civile și partenerii sociali. CESE consideră că există o serie de bune practici în cadrul UE-OSACP care trebuie identificate pentru a putea fi reproduse în alte țări. Un exemplu în acest sens este Comitetul de monitorizare UE-ACP, care are capacitatea de a asigura o astfel de diseminare.

1.9. CESE stabilește ca obiectiv pentru implicarea sa în acest proces punerea în aplicare a mecanismelor instituționale și promovarea și sprijinirea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali în statele ACP, recunoscându-se rolul lor de forțe motrice ale dezvoltării durabile, în special în lumina ODD 17 al ONU.

1.10. CESE propune Comisiei ca, respectând structura noului acord, să-și stabilească obiectivul de a institui patru mecanisme instituționale, și anume: un prim mecanism, între UE și OSACP, având la bază fundamentul comun; un al doilea, între UE și Africa, pe baza Protocolului regional UE-Africa; un al treilea, între UE și zona Caraibilor, pe baza Protocolului regional UE-Caraibi; un al patrulea, între UE și zona Pacificului, pe baza Protocolului regional UE-Pacific.

1.11. De asemenea, CESE recomandă Comisiei să instituie comitete consultative în cadrul APE. CESE afirmă că rolul organizațiilor societății civile/partenerilor sociali în APE este de neînlocuit și ar trebui consolidat. În acest context, CESE este de acord cu recomandările din Avizul REX/536, care ar trebui puse în aplicare în APE actuale și viitoare, și consideră că Comitetul consultativ Cariforum este un exemplu excelent de bune practici, care ar trebui diseminat și reprodus și în alte contexte.

1.12. CESE propune insistent Comisiei ca, pe viitor, diferitele mecanisme instituționale care urmează să fie utilizate în cadrul UE-OSACP (fundamentul comun + protocoalele regionale + APE) să fie articulate în mod corespunzător pentru a crea sinergii și a optimiza resursele, în special cele financiare. Mecanismele instituționale, axându-se pe misiunea lor cu acuratețe și rigoare, funcționând ca o rețea și articulându-se sub forma unui sistem unic și structurat, își vor demonstra relevanța pentru reziliența societăților, creșterea economică și bunăstarea cetățenilor.

1.13. CESE propune insistent Comisiei să se doteze cu instrumente financiare pentru a sprijini programe și proiecte de studii și analize prospective privind realitatea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali din statele ACP, ținând seama de nevoile acestora în ceea ce privește capacitarea liderilor, robustețea tehnică a organizațiilor și punerea în aplicare a mecanismelor instituționale planificate. CESE subliniază că scopul este de a contribui astfel, prin intermediul noului acord, la consolidarea existenței organizațiilor societății civile/partenerilor sociali democratici, prin intervenția calificată și implicarea activă a membrilor lor.

1.14. Solicită insistent Comisiei să sprijine activitatea Comitetului de monitorizare UE-ACP din cadrul CESE, care este unicul mecanism instituțional existent la ora actuală în cadrul noului acord UE-OSACP și care va avea un rol mai important în acest proces, în special prin dialogul structurat, pentru: (i) a furniza instituțiilor rapoarte, proiecte și avize pertinente; (ii) a suscita implicarea părților interesate din statele ACP; (iii) a contribui la crearea mecanismelor instituționale prevăzute.

2. **Observații generale privind contextul istoric și obiectivele strategice**

2.1. În 2016, UE a aprobat un set de priorități pentru interesele comune în cadrul parteneriatului reînnoit cu țările din cadrul Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (OSACP), care au fost reafirmate în documentele ulterioare: democrația, buna guvernanță și drepturile omului, creșterea durabilă favorabilă incluziunii și munca decentă, mobilitatea și migrația ca oportunități, dezvoltarea umană, mediul și „unirea forțelor pe scena mondială în domeniile de interes comun” ([1]), la care a adăugat chestiunile de securitate, ținând seama de vecinii lor cei mai apropiați. Această sistematizare consolidează obiectivele anterioare ale UE din acest domeniu.

2.2. UE și-a pus în practică aceste obiective prin acorduri internaționale, mai întâi prin Convenția de la Yaoundé, apoi prin Acordurile de la Lomé, ulterior prin Acordul de la Cotonou și, în prezent, prin negocierea Acordului post-Cotonou. În paralel, UE a încheiat acorduri de parteneriat economic cu unele state sau grupuri de state ACP.

2.3. APE sunt instrumentul economic cel mai general care operaționalizează această strategie și definește obiectivul acesteia ca fiind „integrarea armonioasă și treptată a statelor ACP în economia mondială” și eradicarea sărăciei, subliniind că diferențele dintre părți în materie de dezvoltare și particularitățile economice, sociale și de mediu, și îndeosebi ponderea economiei informale în fiecare stat sau subregiune, trebuie luate în considerare în cadrul negocierilor.

2.4. CESE consideră că învățămintele desprinse din pandemie – referitoare, printre altele, la dificultățile din sistemele de sănătate, consecințele negative asupra economiei, creșterea inegalităților sociale și a sărăciei, problemele structurale legate de accesul la medicamente și vaccinuri sau de producția acestora, valabilitatea instrumentelor digitale, amenințările la adresa drepturilor omului și a democrației, dependența economică enormă – au evidențiat necesitatea de a regândi arhitectura cooperării pentru dezvoltare, care ar trebui luată în considerare în punerea în aplicare și redefinirea strategiilor dintre UE și OSACP.

3. **Observații specifice privind Acordul post-Cotonou**

3.1. În 2015, Acordul de la Cotonou a făcut obiectul unei evaluări a impactului, care i-a identificat reușitele și punctele slabe.

3.2. Acordul de la Cotonou urma să expire în februarie 2020. Cu toate acestea, dezbaterea unor teme sensibile și pandemia au făcut imposibilă reînnoirea sa la data prevăzută, astfel încât abia în aprilie 2021 a putut fi parafat textul acordului de parteneriat reînnoit, cunoscut sub numele de „Acordul post-Cotonou” (noul acord), între UE și OSACP.

3.3. Pentru a ține seama de diversitatea țărilor semnatare și pentru a se concentra asupra unei puneri în aplicare specifice în fiecare regiune, noul acord include un fundament comun completat de trei protocoale regionale (Africa, Caraibe, Pacific), toate având un caracter obligatoriu. Complexitatea acestei structuri impune ca, pe viitor, Comitetul de monitorizare UE-ACP să devină mai proactiv.

3.4. Prioritățile noului acord exprimă angajamentul părților față de obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale ONU și sunt structurate în șase domenii: (i) drepturile omului, democrația și guvernanța; (ii) pacea și securitatea; (iii) dezvoltarea umană (care include sănătatea, educația, salubritatea, securitatea alimentară, coeziunea socială, cultura și egalitatea de gen, precum și angajamentele privind cooperarea pentru dezvoltare); (iv) creșterea și dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii (inclusiv o abordare a APE); (v) durabilitatea mediului și schimbările climatice; (vi) migrația și mobilitatea. Aceste priorități au o importanță capitală pentru organizațiile societății civile și partenerii sociali.

3.5. La ele se adaugă abordarea efectelor pandemiei de COVID-19 în UE și în statele ACP, atât în ceea ce privește riscurile de restrângere a democrației, cât și redresarea economică și socială, din cauza perspectivelor scăzute de redresare în statele ACP și a creșterii aferente a sărăciei și a inegalității.

([1]) Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu „Un parteneriat reînnoit cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific”, 2016, p. 5-6.

3.6. CESE subliniază, în special, că problema infrastructurilor critice din țările ACP rămâne la fel de importantă, după cum a arătat și pandemia. Dezvoltarea durabilă este întru totul legată de existența unor infrastructuri reziliente care promovează și sprijină activitatea economică și progresul social și sunt decisive pentru realizarea ODD – Agenda 2030 și Agenda africană 2063. CESE subliniază că cooperarea pentru dezvoltare rămâne condiția necesară, dar nu și suficientă pentru realizarea lor cu succes și subliniază importanța consolidării acestei cooperări în țările ACP.

3.7. În acest context, CESE subliniază, în special, importanța infrastructurii critice de sănătate. Existența unui serviciu universal ușor accesibil și care, în timp, să devină gratuit în statele ACP este esențială pentru bunăstarea populației și pentru dezvoltarea durabilă. În special, accesul rapid la vaccinuri (brevete și capacitatea tehnică de producție locală) va conferi societăților ACP reziliența necesară în cazul unor viitoare (și posibile) pandemii. CESE observă că acest aspect relevant nu este inclus în noul acord și solicită UE și OSACP să îl ia în considerare la punerea în aplicare.

3.8. CESE consideră că noul acord trebuie să țină seama de actuala situație geopolitică europeană și mondială, în special de consecințele războiului din Ucraina (printre altele, în ceea ce privește siguranța alimentară, prețul energiei și amenințările la adresa democrației), altfel spus de impactul său asupra cooperării pentru dezvoltare, în general, și asupra APE, în special. CESE atrage atenția asupra faptului că situația actuală a dus la o creștere a concurenței în ceea ce privește influența exercitată asupra statelor ACP, ceea ce impune UE să își sporească capacitatea de a coopera cu aceste state, în special pe plan economic, social și cultural.

3.9. În ceea ce privește mecanismele instituționale de participare, informare, audiere și consultare structurată a societății civile (mecanisme instituționale), CESE salută următoarele afirmații din noul acord: faptul că, pentru părți, este important să se stabilească „[…] mecanisme deschise și transparente de consultare structurată […]” ([2]) sau că părțile „[…] instituie mecanisme de consultare ([…]” ([3]) sau că părțile „(…) instituie și dezvoltă mecanisme de consultare și dialog […]” ([4]) sau, nu în ultimul rând, că părțile „[…] prevăd mecanisme de consultare și dialog […]” ([5]).

4. **Observații specifice privind acordurile de parteneriat economic (APE) dintre UE și țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific**

4.1. Negocierile privind nouă dintre APE au dus la intrarea în vigoare a șapte acorduri regionale, cu 32 dintre cele 79 de țări ACP (14 din zona Caraibilor, 14 din Africa și 4 din zona Pacificului). Cinci dintre aceste șapte acorduri regionale se aplică cu titlu provizoriu, deoarece nu au fost încă ratificate de toate statele membre ale UE. Celelalte două, cu Africa de Vest și cu Africa de Est, nu se aplică încă cu titlu provizoriu din cauza întârzierilor în semnarea și ratificarea de către țările africane. Alte 21 de state au încheiat negocierile referitoare la APE care nu au fost încă puse în aplicare.

4.2. CESE subliniază că APE implică atât oportunități, cât și riscuri. Este esențial să se asigure un parteneriat între egali care să genereze creștere economică, dar să garanteze și bunăstarea și justiția socială. Acțiunea organizațiilor societății civile/partenerilor sociali este esențială pentru atingerea acestor obiective.

4.3. Cu toate acestea, există critici la adresa APE din partea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali din UE și din statele partenere.

4.4. Aceste critici se referă la elaborarea acordurilor de parteneriat economic și la posibilul efect de limitare a creșterii producției în statele ACP, chiar dacă se prevede posibilitatea unor măsuri de protecție a industriilor naționale – de exemplu, a sectorului agroalimentar. Libertatea comerțului dintre UE și OSACP este un avantaj al APE, dar, într-o serie de cazuri, aceasta a avut ca efect scăderea veniturilor vamale, în special reducerea taxelor asupra comerțului exterior, punând totodată în pericol microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii sau cooperativele, adică baza economiei familiale, ca urmare a diferenței dintre nivelurile economice ale UE și ale statelor ACP, astfel cum au susținut o serie de organizații ale societății civile și parteneri sociali.

([2]) Fundamentul comun al acordului, articolul 95.
([3]) Protocolul regional Africa, art. 5.
([4]) Protocolul regional Caraibi, art. 7.
([5]) Protocolul regional Pacific, art. 7.

4.5. Rolul societății civile este integrat în mai multe moduri în APE, are configurații diferite și conferă organizațiilor societății civile o pondere diferită în discutarea și monitorizarea acestor acorduri. De exemplu, APE cu Côte d'Ivoire a dus la înființarea Platformei Côte d'Ivoire (Convenția societății civile din Côte d'Ivoire, CSCI), care a organizat un proiect ([6]) de monitorizare a efectelor APE asupra economiei familiale. În plus, întrucât reuniunile interne sunt axate pe „dezvoltarea durabilă", influența societății civile asupra altor domenii este limitată.

4.6. Unele APE prevăd organisme suplimentare, de exemplu o comisie parlamentară mixtă – este cazul Cariforum și al APE cu Africa de Vest.

4.7. Întrucât APE menționează în mod explicit integrarea lor în prioritățile Acordului de la Cotonou, noul acord oferă părților semnatare posibilitatea de a promova implicarea mai amplă, armonizată și instituționalizată a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali, care ar trebui exploatată pe deplin, fie și numai pentru că desfășurarea procesului a fost lentă în acest domeniu, după cum se poate observa din stadiul punerii sale în aplicare de către UE în septembrie 2021. Cea mai eficace modalitate de punere în aplicare a mecanismelor instituționale prevăzute în APE este ca instituțiile publice să furnizeze informații în timp util și în mod detaliat către organizațiile societății civile/partenerii sociali cu privire la întregul proces și să îi convoace în cadrul unei participări structurate, iar ei să contribuie cu studii și propuneri bazate pe dovezi.

5. **Observații specifice privind definiția, reprezentativitatea, acțiunea și instituționalizarea societății civile și a partenerilor sociali**

5.1. CESE se consideră a fi „Casa societății civile europene". CESE este un organ consultativ al Uniunii Europene, înființat în temeiul articolului 13 din Tratatul privind Uniunea Europeană, compus din 329 de membri reprezentând angajatorii (grupul I), lucrătorii (grupul II) și organizațiile societății civile (grupul III), și constituie mecanismul instituțional european în cadrul căruia prin intermediul unui dialog structurat, aceste grupuri de interese își exprimă punctele de vedere cu privire la chestiunile relevante ale UE.

5.2. CESE subliniază că organizațiile societății civile includ asociații cu o gamă largă de obiective, care îi reprezintă pe membrii afiliați. Funcția lor civică, printre altele, include acțiuni în favoarea bunăstării populației, acțiuni de promovare a incluziunii sociale și de combatere a excluziunii, protecția drepturilor și a intereselor sociale, economice, culturale și profesionale ale comunităților și/sau grupurilor de cetățeni, protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice, apărarea drepturilor omului, avertizarea în interes public (supraveghere), lansarea de alerte și exercitarea de presiuni asupra organelor suverane pentru a apăra interesele asociaților lor și pentru a-și afirma valorile societale.

5.3. Realitățile economice, sociale și politice ale societății în care se înscrie un grup atât de larg și de divers de organizații sunt esențiale, ceea ce ar trebui să ne determine să evităm să le considerăm drept actorul social care promovează, prin excelență, dezvoltarea durabilă, în pofida rolului lor important și meritoriu în acest sens.

5.4. CESE subliniază că aceasta este realitatea multidimensională în care trebuie să luăm în considerare în mod corespunzător activitățile economice și sociale informale extrem de prezente în statele ACP, care marchează și condiționează puternic toate relațiile sociale, organizaționale și instituționale. În acest context, organizațiile societății civile și partenerii sociali tind să se confrunte cu mari dificultăți în ceea ce privește înființarea, organizarea și funcționarea instituțiilor, sprijinul economic și acțiunile formale. Aceste organizații ale societății civile și acești parteneri sociali ar trebui să beneficieze de un sprijin financiar extraordinar, deoarece, în caz contrar, nu vor fi în măsură decât cu mare greutate să contribuie, prin implicarea și intervenția lor, la dezvoltarea durabilă, la exercitarea cetățeniei și la reziliența democratică a țării lor.

5.5. Acțiunea organizațiilor societății civile depinde de rolul social pe care doresc să îl aibă (mai civic sau mai politic), de dimensiunea lor, de importanța socială pe care le-o acordă membrii lor, societatea în care activează și rolul de lider pe care reușesc să-l obțină, de fondurile de care au nevoie pentru obiectivele lor și, în acest context, de constrângerile impuse de donatori.

([6]) Sprijin pentru consolidarea capacității operaționale a organizațiilor societății civile ivoriene de a sprijini monitorizarea de către cetățeni a Acordului interimar de parteneriat economic cu Côte d'Ivoire.

5.6. În general, faptul că organizațiile societății civile prezintă anumite vulnerabilități le determină să concureze pentru finanțare, uneori nu numai între ele, ci și cu organismele publice. Aceste vulnerabilități fac ca activitatea și participarea lor la mecanismele instituționale naționale și/sau internaționale să devină problematice. Pe de altă parte, ele pot crea dependențe de finanțatori și/sau de autoritățile fiecărui stat.

5.7. Sindicatele și asociațiile de întreprinderi, desemnate ca parteneri sociali, sunt considerate organizații ale societății civile, dar, din cauza specificității lor, au propria lor identitate, distinctă. Partenerii sociali își reprezintă membrii și le apără interesele, în special pe cele economice, fie în fața organelor suverane, prin mecanisme specifice de consultare și negociere, fie interacționând între ei, în special prin negocieri colective. Partenerii sociali prezintă o structurare substanțială, o reprezentativitate clară a intereselor, o permanență incontestabilă, un acquis istoric recunoscut, un domeniu de acțiune și un domeniu de interacțiune consacrate și bine definite și, în general, au capacitatea de a se autofinanța.

6. **Observații specifice privind Acordul post-Cotonou, societatea civilă și partenerii sociali**

6.1. *Societatea civilă și partenerii sociali în cadrul acordului post-Cotonou*

6.1.1. Noul acord, atât în cadrul fundamentului său comun, cât și al fiecăruia dintre cele trei protocoale regionale, prevede un rol activ pentru societatea civilă. Cu toate acestea, el nu concretizează această propunere, deoarece lasă la latitudinea părților semnatare (OSACP-UE) definirea cadrului instituțional pentru participarea lor, inclusiv instituirea unor mecanisme instituționale, ceea ce ridică problema centrală a modului în care se poate asigura participarea la nivel național și transnațional a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali.

6.1.2. Încorporarea unor elemente esențiale de natură organizațională, inclusiv forma juridică, reprezentativitatea, selectarea reprezentanților acestora și cerințele minime privind frecvența reuniunilor, va crea o dinamică care va consolida rolul organizațiilor societății civile și al partenerilor sociali, care sunt părți interesate în acest proces.

6.1.3. Aceste părți interesate au un rol specific datorită propriilor lor interese, care nu se confundă cu rolul jucat de partidele politice în societate. Implicarea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali ar trebui să fie susținută de activități concrete și să meargă dincolo de discuțiile de ordin general. Prin studiile, avizele și propunerile pe care le vor adresa instituțiilor, vor contribui la dezbateri și decizii. Existența unor mecanisme instituționale, care să implice în mod activ părțile interesate, gestionate de ele însele și cu norme de procedură stabilite, difuzând informații și interacționând reciproc, prin consultări și dialog structurat, reprezintă cea mai bună contribuție a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali la o „guvernare deschisă” ([7]).

6.1.4. Problema financiară este deosebit de importantă. Fără o finanțare adecvată, judicioasă și transparentă, participarea organizațiilor societății civile nu va putea fi asigurată – nici în cadrul reuniunilor, nici, mai ales, în activitatea anterioară de cercetare aplicată care presupune colectarea de date, efectuarea de studii și elaborarea de avize.

6.2. *Situația actuală reală a societății civile și a partenerilor sociali din UE și din țările ACP*

6.2.1. Europa

În ceea ce privește Europa, există multe mii de asociații, organizații, federații, confederații, platforme, forumuri, la nivel național sau european, fie din rândul organizațiilor societății civile, fie din sectorul întreprinderilor (private, microîntreprinderi și întreprinderi mici, publice sau sociale), fie din sectorul sindicatelor, și se constată o anumită armonizare din punct de vedere organizațional.

6.2.2. Africa, zona Caraibilor și Pacific

6.2.2.1. În ceea ce privește statele ACP, situația economică, socială, politică și istorică a fiecărei regiuni, a fiecărei subregiuni și a fiecărui stat are ca rezultat o mare diversitate organizațională în rândul organizațiilor societății civile și al partenerilor sociali, și, în anumite cazuri, o lipsă de interacțiune reciprocă, constatându-se totodată că există nenumărate exemple de bune practici, dar și destule dificultăți și lacune.

([7]) Principiu care urmează definiția OCDE.

6.2.2.2. În plus, există dificultăți sau chiar o lipsă de informații generale sau specifice pentru organizațiile societății civile/partenerii sociali cu privire la noul acord sau la APE (în cazul în care acestea există) și, în general, lipsesc spațiile pentru participarea și discuțiile structurate cu instituțiile publice.

6.2.2.3. Această realitate eterogenă indică faptul că ambele situații ar trebui studiate pe teren, pentru a disemina exemple de bune practici și pentru a soluționa dificultățile și lacunele, cu scopul de a pune în valoare organizațiile societății civile și partenerii sociali și rolul care le revine. Un astfel de demers va sprijini mecanismele instituționale existente sau va promova instituirea unor astfel de mecanisme.

6.2.3. Comitetul de monitorizare UE-ACP

În prezent, în contextul relațiilor UE-ACP, organizațiile societății civile și partenerii sociali se bazează pe Comitetul de monitorizare UE-ACP din cadrul CESE, care este format, pe bază paritară, din 12 membri ai UE/CESE și 12 delegați desemnați de organizațiile societății civile și partenerii sociali din ACP (în prezent 8 din Africa, 2 din zona Caraibilor și 2 din Pacific), numiți de societatea civilă organizată din fiecare regiune și respectând echilibrul dintre diferitele interese.

7. **Observații specifice privind modalitățile de promovare și sprijinire a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali ca vectori ai dezvoltării durabile**

7.1. CESE consideră că este extrem de important să se oficializeze mecanismele instituționale prevăzute și precizează că acesta este obiectivul său principal în acest domeniu.

7.2. CESE recomandă insistent Comisiei ca, după semnarea finală a noului acord, să ia inițiativa de a propune OSACP și statelor respective crearea unor condiții politice, organizaționale și financiare pentru punerea în aplicare a acestor mecanisme instituționale.

7.3. CESE solicită insistent OSACP să se angajeze în egală măsură în acest proces.

7.4. CESE observă că structura noului acord este favorabilă instituirii unui mecanism instituțional care să corespundă fundamentului comun și să includă reprezentanți ai UE și ai OSACP. În același timp, pe baza fiecărui protocol regional, devine posibilă instituirea unui mecanism instituțional în fiecare regiune (Africa, Caraibi și Pacific), la care să participe reprezentanți ai acestei regiuni și ai UE. Prin urmare, va trebui să aplicăm un sistem de 1 + 3 mecanisme instituționale, care să acopere întregul univers al noului acord.

7.5. CESE observă că, în contextul APE, sunt avute în vedere, de asemenea, mecanisme instituționale – comitete consultative, similare celor din acordurile cu Cariforum și cu Africa de Vest și de Est.

7.6. CESE subliniază în mod deosebit că, în ansamblu, această structură a mecanismelor instituționale va necesita un efort major de colaborare și de constituire de rețele, sub forma unui sistem unic și structurat, pentru a crea sinergii, pentru a se evita suprapunerea eforturilor și dispersarea resurselor și pentru a optimiza utilizarea acestora, în special a celor financiare.

7.7. CESE propune Comisiei să îndrume delegațiile UE din statele OSACP astfel încât să sprijine proiectele organizațiilor societății civile și ale partenerilor sociali, în special pe cele dedicate sensibilizării, formării și capacitării membrilor și liderilor acestora, consolidării tehnice a organizațiilor și stimulării instituirii de mecanisme instituționale. CESE recomandă Comisiei să acorde prioritate, pe baza meritelor lor respective, candidaturilor organizațiilor societății civile și partenerilor sociali din statele ACP în raport cu alte candidaturi.

7.8. CESE propune Comisiei să elaboreze programe care să permită, în contextul punerii în aplicare a mecanismelor instituționale, să se studieze la fața locului realitatea, potențialul și dificultățile organizațiilor societății civile, partenerilor sociali și diferitelor structuri existente (platforme, forumuri etc.), pentru a colecta exemple de bune practici (deja existente în cadrul UE-OSACP) care să fie ulterior diseminate. CESE recomandă ca organizațiile societății civile și partenerii sociali din țările ACP să participe la acest studiu într-o măsură decisivă, din punct de vedere cantitativ și calitativ.

7.9. CESE subliniază că Comitetul de monitorizare ACP-UE își va consolida modul de organizare cu mai multe resurse, membri și delegați, astfel încât să poată contribui mai bine la acest proces și să își îndeplinească misiunea.

7.10. CESE recomandă insistent Comisiei să integreze finanțarea acestui proces în instrumentele financiare actuale. CESE atrage atenția în special asupra faptului că activitatea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali presupune finanțarea lor, deoarece autofinanțarea este insuficientă. CESE reamintește că, având în vedere dimensiunea geografică a noului acord, funcționarea mecanismelor instituționale și implicarea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali necesită resurse financiare de care aceste entități nu dispun. Chiar dacă se utilizează tehnici riguroase de control al gestionării și tehnologii digitale moderne, sprijinul financiar pentru organizațiile societății civile și partenerii sociali rămâne esențial. CESE solicită insistent UE, OSACP și statelor membre să adopte programe de sprijin specifice pentru activitatea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali, precum și pentru funcționarea mecanismelor instituționale.

Bruxelles, 13 iulie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG